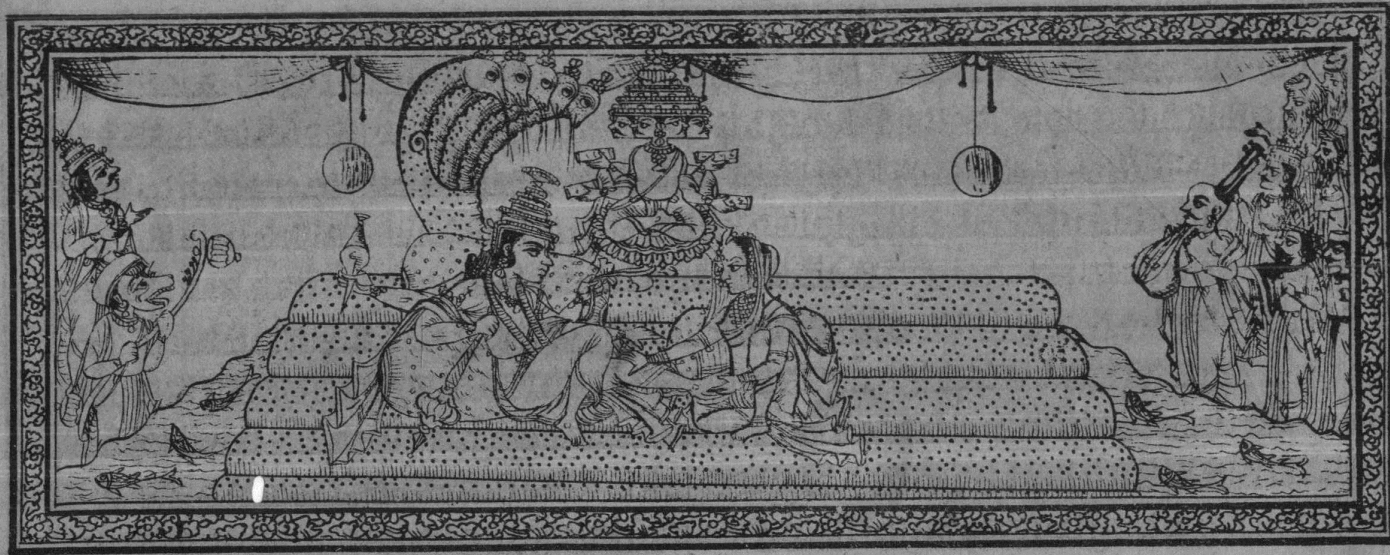

gyanmandir@kobatirth.org

श्रीगणेशायनमः॥ ॥ अथ अनंतपूजाविधिः॥ ॥ प्रातर्माध्याह्निकं स्नात्वा नित्यकर्म समाप्य च
 अनंतहृदये ह वाशक्चिस्तत्र समाहितः॥ अवर्णकलशं चैव वस्त्रयुग्मेन वेष्टितम्॥ मुष्टिमात्रेण दर्भै
 स्तुफणिराजं च कारयेत्॥ स्थापयेत्कलशस्याग्रे जगदाधारमव्ययम्॥ आराधयेदनंतं च तस्मिन्नुभे
 विशेषतः॥ गोचर्ममात्रमालिप्य गोमयेन विचक्षणः॥ तन्मध्ये स्थंडिलं कृत्वा पद्ममष्टदलं लिखेत्॥
 तस्योपरि न्यसेत्कुंभं चूतपल्लवसंयुतम्॥ प्राणायामं ततः कृत्वा तिथ्यादिपरिकल्पयेत्॥ मम सहकु
 तुंबस्य क्षेमस्थैर्यं आयुरारोग्यं चतुर्विधं पुरुषार्थसिद्ध्यर्थं मम आचरितस्य आचर्यमाणस्य व्रतस्य सं
 पूर्णफलावाप्त्यर्थं श्रीमदनंतदेवताप्रीत्यर्थं यथाज्ञानेन यथार्थमालितोपचारद्वयैः ध्यानाह्वानादिषोड
 शोपचारैः पूजां करिष्ये॥ तथा च आसनादिकलशाराधनं करिष्ये॥ कलशस्य सर्वसमुद्राः सितसि
 ते कलशेशरूपं संपूज्य॥ ततो शंखं घटं च पूजयेत्॥ अपवित्रः पः पूजाद्रव्याणि आत्मानं च प्रोक्षयेत्॥
 यमुनां पूजयेत्॥ श्रीमदनंतव्रतांगत्वेन श्रीयमुनापूजनं करिष्ये॥ तद्यथा॥ लोकपालस्तुतां देवीमिं
 द्रनीलसमुद्रवाम्॥ यमुनेत्वामहं ध्यायेत्सर्वकामार्थसिद्धये॥ ध्यानं॥ सरस्वति नमस्तुभ्यं सर्वकाम

अनं०

१

प्रदायिनि॥आगच्छदेवियमुनेव्रतसंपूर्णहेतवे॥इमंमेगंगेइत्यावाह्य॥सिंहासनेसमारूढेदेवशक्ति
समन्विते॥सर्वलक्षणसंपूर्णयमुनायैनमोस्तुते॥आसनं॥रुद्रपादेनमस्तुभ्यंसर्वलोकहितप्रिये॥
सर्वपापप्रशमनितरंगिण्यैनमोस्तुते॥पादं॥गरुडपादेनमस्तुभ्यंशंकरप्रियभामिनि॥सर्वकाम-
प्रदेदेवियमुनेतेनमोनमः॥अर्घ्यं॥विष्णुपादोद्भवेदेविसर्वाभरणभूषिते॥कृष्णामूर्तेमहादेविकृष्णा
वेण्यैनमोनमः॥आचमनं॥सर्वपापहरेदेविविश्वप्रियप्रदर्शिनि॥सौभाग्यंयमुनेदेहियमुनायैनमोस्तु
ते॥मधुपर्कं॥नंदिपादेमहादेविशंकरार्धशरीरिणि॥सर्वलोकहितेदेविभीमरथ्यैनमोस्तुते॥पंचामृ-
तस्नानं॥सिंहपादोत्तमेदेविनारसिंहसमप्रिये॥सर्वलक्षणसंपूर्णभवनाशिनितेनमः॥शृङ्गोदकस्ना-
नं॥विष्णुपादाब्जसंभूतेगंगेत्रिपथगामिनि॥सर्वपापहरेदेविभागीरथ्यैनमोस्तुते॥श्वेतवस्त्रं॥अं
बकजटोद्भूतेगौतमस्याधनाशिनि॥समधासागरंयांतिगोदावरिनमोस्तुते॥कंचुकीं॥माणि-
क्यमुक्तावलिं॥लोक्तभांश्चगोमेदवैडूर्यसुपुष्परंगैः॥वज्रैश्चनीलैश्चसुशोभितानिग्रहाणस-
र्वाभरणानिदेवि॥आभरणानि॥चंदनागरुकस्तूरीरोचनंकुंकुमंतथा॥कर्पूरेणसमायुक्तंगं

पू०

१

धंदच्चिन्मक्तिः॥ गंधं॥ श्वेतांश्चंद्रवर्णीभान्हरिद्रारागरंजितान्॥ अक्षतांश्चसुरश्रेष्ठेदमि-
 यमुनेशभे॥ अक्षतान्॥ मंदारमालतीजातीकेतकीपादलैः शभैः॥ पूजयामिचंदेवेशियमुनेभक्तव-
 त्सले॥ पुष्पाणि॥ ॥ अथांगपूजा॥ ॥ चंचलायै नमः पादौ पूजयामि चपलायै० जानुनीपू०
 भक्तवत्सलायै० कटीपू० हरायै० नाभिपू० मन्मथवासिन्यै० गुह्यपू० अज्ञानवासिन्यै० हृदयपू० भद्रा-
 यै० स्तनौपू० अघहन्त्र्यै० भुजौपू० रक्तकंठ्यै० कंठपू० भवहृत्यै० मुखपू० गौर्यै न० नेत्रेपू० भागीरथ्यै० ल-
 लाटपू० यमुनायै० शिरःपूज० सरस्वत्यै० सर्वोंगपू०॥ ॥ अथनामपूजा॥ ॥ यमुनायै० सितायै० कम-
 लायै० उत्पलायै० अभीष्टप्रदायै० धान्यै न० हरिहररूपिण्यै० गंगायै० नर्मदायै० गौर्यै न० भागीरथ्यै० तुं-
 गायै० भद्रायै० कृष्णावेण्यै० भवनाशिन्यै० सरस्वत्यै० कावेर्यै० सिंधवे न० गौतम्यै नमः गोमत्यै० गाय-
 त्र्यै० गरुडायै० गिरिजायै० चंद्रचूडायै० सर्वेश्वर्यै० महालक्ष्म्यै० सर्वपापहरेदेवि सर्वोपद्रवनाशिनि॥
 सर्वसंपत्प्रदेदेवि यमुनायै नमोस्तुते॥ ॥ इतिनामपूजा॥ ॥ दशांगगुग्गुलोद्भूतश्चंदनागरुसंयुतः
 कपिलाशुतसंयुक्तो धूपोयंप्रतिगृह्यताम्॥ धूपंस॥ शृतवर्तिसमायुक्तं वह्निनायोजितं मया॥ गृहाण

अनं०

२

दीपकंदेविसर्वेश्वर्यप्रदायिनि ॥ दीपं० ॥ शर्करामधुसंयुक्तंदधिक्षीरंचसर्पिषा ॥ पक्कमन्नंमयादत्तंनैवे
द्यंप्रतिगृह्यताम् ॥ नैवेद्यं० ॥ पानीयंपावनंश्रेष्ठंगंगादिसरिदुद्रवम् ॥ हस्तप्रक्षालनंदेविग्रहाणमुग्व-
शोधनम् ॥ हस्तप्रक्षालनं० ॥ मुरवप्रक्षालनं० ॥ कर्पूरेणसमायुक्तंयमुनेचारुचंदनम् ॥ समर्पितंमयातु
भ्यंकरोद्धर्तनकंकुरु ॥ करोद्धर्तनार्थेचंदनं० ॥ इदंफलमितिफलं० ॥ पूगीफलमितितांबूलं० ॥ हिरण्यगर्भे
तिदक्षिणां ॥ त्रैलोक्यपावनेगंगेअंधकारविनाशिनि ॥ पंचार्तिव्यंग्रहाणेदंविश्वप्रीत्यैनमोस्तुते ॥ आ
र्तिव्यं० ॥ केतकीजातिकुसुमैर्मल्लिकामालतीभैवैः ॥ पुष्पांजलिर्मयादत्तोरुद्रप्रीत्यैनमोस्तुते ॥ पुष्पांजलि
सं० ॥ यानिकानीतिप्रदं० ॥ अन्यथाशरणं० ॥ नमस्कारान्० ॥ सरासरेंद्रादिकिरीटमौक्तिकैर्युक्तंसदायत्तव
पादपंकजं ॥ परावरंपातुवरंसमंगलंनमामिभक्त्याममकामसिद्धये ॥ भवानिचमहालक्ष्मि सर्वकामप्र-
दायिनि ॥ व्रतसंपूर्णतांयातुयमुनायैनमोस्तुते ॥ इतिप्रार्थना ॥ इतिचमुनापू० समा० ॥ यमुनाकलशोपरि
पूर्णपात्रंनिधायसस्योपरिसप्तफणायुतंशेषंसंस्थाप्यपूजयेत् ॥ अथध्यानं ॥ ब्रह्मांडाधारभूतंचयमु-
नांतरवासिनाम् ॥ फणासप्तसमायुक्तंध्यायेनंतंहरिप्रियम् ॥ ध्यायामि ॥ शेषंसप्तफणायुक्तंकालपन्नग

पू०

२

नायकम् ॥ अनंतशयनार्थं त्वां भक्त्या द्यावाहयाभ्यहम् ॥ आवाहनं ॥ नवनागकुलाधीश शेषोद्धारक काश्यप ॥ ना
 नारत्नसमायुक्तमासनं प्रतिगृह्यताम् ॥ आसनं ॥ अनंतप्रियशेषेशजगदाधारविग्रह ॥ पाद्यं गृहाण भक्त्या-
 त्वं काद्रवेयनमोस्तुते ॥ पाद्यं ॥ काश्यपानंदजनकमुनिवंदितभोप्रभो ॥ अर्घ्यं गृहाण सर्वज्ञसादरं शंकरप्रिय
 ॥ अर्घ्यं ॥ सहस्रफणिरूपेण वसुधोद्धारकप्रभो ॥ गृहाणा च मनंदेव पावनं च सुशीतलम् ॥ आचमनं ॥ कुमार
 रूपिणो तुभ्यं दधिमध्वाज्यसंयुतम् ॥ मधुपर्कं प्रदास्यामि सर्पराजनमोस्तुते ॥ मधुपर्कं ॥ ततः पंचामृतस्नानं
 गंगादिपुण्यतीर्थैस्त्वामभिषिञ्चेयमादरात् ॥ बलभद्रावतारेशनंदजः श्रीपतेः सखिन् ॥ स्नानं ॥ कौशेययुग्मं
 देवेश प्रीत्या तव मयार्पितम् ॥ पन्नागाधीशनागेश तार्क्ष्यशत्रो नमोस्तुते ॥ वस्त्रं ॥ सुवर्णनिर्मितं सूत्रग्रथितं कं
 ठहारकम् ॥ अनेकरत्नैः स्वचित्तं सर्पराजनमोस्तुते ॥ यज्ञोप ॥ अनेकरत्नान्वितं हे मकुंडले माणिक्यसंकाशि
 तकंकणद्वयम् ॥ हैमांगुलीयं हृतरत्नसुद्रिकं हैमं करीदं पृणिराजतेर्पितम् ॥ सर्वाभरणं ॥ श्रीरत्नं ॥ चंदनं ॥
 अक्षताश्चक्रं ॥ अक्षतान् ॥ करवीरैर्जाति ॥ पुष्पं ॥ अथांगपूजा ॥ सहस्रपादाय ॥ पादौ पू० गृहगुल्फाय ० गु
 ल्फौ ० हेमजंघाय ० जंघे पू० मंदगतयेन ० जानुनी पू० पीतांबरधरा ० कटी पू० गंभीरनाभा ० नाभिं पू० पवनाशना ०

अनं०
३

उदरं० उदराय० हस्तौ० कालियाय० भुजौ० कंबुकंठा० कंठं० विषवक्त्राय० वक्त्रं० फणाभूषणाय० ललाटं० लक्ष्मणाय० शिरःपू० अनंतप्रियाय० सर्वांगपू० इत्यंगपूजा ॥ वनस्पति० ॥ धूपं० ॥ साज्यं चेति दीपं ॥ नैवेद्यं गृ० ॥ नैवेद्यं ॥ मध्ये पानीयं ॥ करोद्धर्तनार्थं चंद० ॥ पूगीफलं ॥ तांबूलं ॥ इदं फलमिति फलं ॥ हिरण्यगर्भेति दक्षिणां ॥ श्रिये जातमिति नीराजनं ॥ नानाकुसुमसंयुक्तां पुष्पांजलिमिमां प्रभो ॥ कश्यपानंदजनकसर्पेशप्रतिगृह्यताम् ॥ मंत्रपुष्पं ॥ यानिकानि ॥ प्रदक्षिणा ॥ नमोस्त्वनं ॥ नमस्कारान् ॥ अनंतकल्योक्तफलं देहि मे त्वमहीश्वर ॥ त्वत्पूजारहितश्चाहं फलं प्राप्नोति मानवः ॥ प्रार्थना ॥ इति शेषपूजा ॥ मंडपद्वारपूजा ॥ प्राग्द्वारे द्वारश्रिये० नन्दायै० सुनन्दायै० धात्र्यै० नमः विधात्र्यै० चिच्छत्तये० शंखनिधये० पद्मनिधये० दक्षिणद्वारे द्वारश्रिये० चंडायै० प्रचंडायै० धात्र्यै० नमः विधात्र्यै० चिच्छत्तये० मायाशक्तये० नमः शंखनिधये० पद्मनिधये० पश्चिमद्वारे द्वारश्रिये० बलायै० प्रबलायै० धात्र्यै० विधात्र्यै० चिच्छत्तये० मायाशक्तये० शंखनिधये० पद्मनिधये० उत्तरद्वारे द्वारश्रिये० महाबलायै० प्रबलायै० धात्र्यै० विधात्र्यै० चिच्छत्तये० मायाशक्तये० शंखनिधये० पद्मनिधये० ॥ अथ पीठपूजा ॥ मध्ये वास्तुपुरुषाय० मंडूकाय० कालाग्निरुद्राय० आधारशक्तये० कूर्माय० पृथिव्यै० अमृता

पू०

३

णवाय० श्वेतद्वीपाय० कल्पवृक्षेभ्यो० मणिमंदिराय० हेमपीठायन० धर्माय० अधर्मा० ज्ञानाय० वैराग्याय० ऐ-
 श्वर्याय० अनैश्वर्याय० सहस्रफणान्वित अनन्ताय० सर्वतत्वा० पद्याय० आनंदकंदा० संविन्नाला० विकारम-
 यकेसरेभ्योन० प्रकृतिमयपत्रेभ्यो० सूर्यमंडला० चंद्रमंडला० वह्निमंडला० संसत्वाय० रंजसं० तंतमसे०
 आत्मने० परमात्मने० अंतरात्म० ज्ञानात्म० प्राणात्म० कालात्म० विद्यात्म० पूर्वादिदशदिक्षु जयायै० विजया-
 यै० अजिता० अपराजिता० नित्यायै० विलासिन्यै० दोष्यै० अघोरा० मंगलायै० आधारशक्तिकमलासनायै॥
 इति पीठपूजा॥ अस्य श्रीप्राणप्रतिष्ठा मंत्रस्य॥ ब्रह्मा विष्णु महेश्वरा ऋषयः॥ ऋग्यजुः सामाथर्वाणि छंदो-
 सि॥ पराप्राणशक्तिर्देवता॥ आंबीजं॥ ह्रींशक्तिः॥ कौंकीलकं॥ श्रीमदनंतस्य प्राणप्रतिष्ठापने विनियोगः॥
 ॐ आं ह्रीं कौं अं यं रं लं वं शं षं सं हं ळं क्षं अः कौं ह्रीं आं मदनंतस्य प्राण इह प्राणाः॥ ॐ आं ह्रीं जीव इह स्थिताः
 ॥ ॐ आं ह्रीं आं सर्वेन्द्रियाणि वाङ्मनस्त्वक्चक्षुश्च श्रोत्रजिह्वाघ्राणपाणिपादपायूपस्थ इहागत्य स्मरं-
 चिरं तिष्ठंतु स्वाहा॥ असूनीते० चत्वारि वाक्० गर्भाधानादिसंस्कारसिद्ध्यर्थं पंचदशप्राणवावृत्तिकरिष्ये
 ॥ ॐ १५॥ रक्तांभोधि० परानः॥ अनंतपूजा॥ ततस्तु मूलमंत्रेण नमस्कृत्य जनार्दनम्॥ नवाम्बुपल्लवाभा-

अनं०

४

संपिंगभ्रूश्मश्रुलोचनम्॥ पीतांबरधरं देवं शंखचक्रगदाधरम्॥ अलंकृतसमुद्रस्थं विश्वरूपं विचिंतये॥
 आयामि॥ आगच्छानंतदेवेश तेजोराशे जगत्पते॥ इमां मया कृतां पूजां गृहाण पुरुषोत्तम॥ सहस्रशी॥ आ
 वाहनं॥ विष्टरंधे हि गोविंद गोवर्धन धरप्रभो॥ अनंतं दीयते यन्मे रत्नसिंहासने विशा॥ पुरुष॥ आसनं॥
 यथा त्वं सर्वदेवानां मिंद्रादीनां च रक्षसि॥ तथा मां पालयानंत त्वदंघ्रिशरणांगतम्॥ एतावा॥ पाद्यं॥ अनंतानं
 तदेवेश अनंत फलदायक॥ अनंतानंत रूपोऽसि गृहाणार्घ्यं नमोऽस्तुते॥ त्रिपादू॥ अर्घ्यं॥ गंगोदकं समानी
 तं हेमकुंभेन योजितम्॥ आचम्य तां हृषीकेश प्रसीद पुरुषोत्तम॥ तस्माद्विरा॥ आचम॥ अनंतगुणरूपा
 य विश्वरूपधराय च॥ नमो माहात्म्यदेवाय अनंताय नमोनमः॥ यत्पुरु॥ स्नानं॥ ततः पंचामृतस्ना॥ स्न
 रमेऽस्तु समुत्पन्नं देवानां मपि दुर्लभम्॥ पयोददामि देवेश स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम्॥ आप्याय॥ पयः स्नानं॥
 चंद्रमंडलसंकाशं सर्वदेवप्रियं हि यत्॥ दधिंददामि देवेश स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम्॥ दधिकाव्यो अकारिष
 मिति दधिस्नानं॥ आज्यं सराणामाहार आज्यं यज्ञे प्रतिष्ठितम्॥ आज्यं पवित्रं परमं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम्
 ॥ घृतं मिमिक्षे इति घृतस्नानम्॥ सर्वौषधिसमुत्पन्नं पीयूषं सदृशं मधु॥ स्नानाय ते मया दत्तं गृहाण परमेश्व

पू०

४

र॥ मधुवातेति मधु॥ इक्षुदंडात्समुद्भूतांशर्करांमधुरांशुभाम्॥ स्नानायते मया दत्तांग्रहाण परमेश्वर॥ स्वादुः
 पवस्वेति शर्करास्नानं॥ शब्दोदकस्नानं॥ नाममंत्रैः पूर्वपूजां कुर्यात्॥ ॥ पुरुषसूक्तेन अभिषेकः॥ ॥
 तप्तकांचनवर्णाभंकौशेयंच सुनिर्मितम्॥ वस्त्रांग्रहाण देवेश लक्ष्मीयुक्तनमोस्तुते॥ तं यज्ञमिति वस्त्रं
 वस्त्रानंतरमाचमनीयं॥ दामोदरनमस्ते स्तत्राहिमांभवसागरात्॥ ब्रह्मसूत्रं सोत्तरीयंग्रहाण पुरुषो-
 त्तम॥ यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं॥ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुत इति चंदनं॥ अक्षताश्च सूरश्चेष्टाः॥ अलंकारार्थे-
 अक्षतान्॥ माल्यादीनि सुगंधीनि॥ तस्मादश्वेति पुष्पं॥ अथ ग्रंथिपूजा॥ ॥ श्रियै न० मोहिन्यै० प-
 चिन्यै न० महाबलायै० अजायै० मंगलायै० वरदायै० शुभायै० अजायै० विजयायै० जयंत्यैनमः पापना-
 शिन्यै० विश्वरूपायै० सर्वमंगलायै० इति ग्रंथिपूजा॥ ॥ अथांगपूजा॥ ॥ मत्स्याय नमः पादौ पूजया
 मि कूर्माय० गुल्फौ० वराहाय० जानुनी० नारसिंहाय० ऊरू० वामनाय० कटीपू० रामाय० उदरं० श्रीरामा-
 य० हृदयं० कृष्णाय० मुखं० सहस्रशिरसे० शिरः पूज० श्रीमदनंता० सर्वांगं पू०॥ अथावरणपूजा॥ अ-
 नंतस्य दक्षिणपार्श्वे रमायै० वामपार्श्वे भूम्यै० इति प्रथमावरणं॥ आवरणदेवतामावाह्य हस्तं प्रक्षाल्य

अनं०

५

गंधपुष्पंतर्जनीमध्यमांशुष्टैर्धत्वा मध्येशंखोदकं गृहीत्वा मंत्रां तेशंखोदकं भूमौ निक्षिप्य पुष्पं देवोपरि निक्षिपेत् ॥ दयाब्धे त्राहिसंसारसर्पान्मांशरणांगतम् ॥ भक्त्या समर्पयेत्तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम् ॥ इति मंत्रमुच्चार्य जलं त्यक्त्वा पुष्पं देवोपरि न्यसेत् ॥ इति पूर्वादि क्रमेण ॥ वृद्धोल्काय० महोल्काय० शतोल्काय० सहस्रोल्काय० दयाब्धे त्राहिसंसार० द्वितीयावरणं० २ तथैव वासुदेवाय० संकर्ष० प्रद्युम्नाय० अनिरुद्धा० दयाब्धे त्राहि० तृतीयावरणं० ३ प्राच्यां केशवाय० नारायणाय० माधवाय० गोविंदाय० विष्णावे न० मधुसूदना० त्रिविक्रमा० वामनाय० श्रीधराय० तृषीके० पद्मनाभाय० दामोदराय० दयाब्धे त्राहिसंसारचतुर्थावरणं० ४ पूर्वादि क्रमेण मत्स्याय० कूर्माय० वराहाय० नारसिंहाय० वामनाय० रामाय० श्रीरामाय० कृष्णाय० बौद्धाय० कल्किने० अनंताय न० विश्वरूपिणे न० दयाब्धे त्राहि० पंचमा० ५ पूर्वादि क्रमेण अनंताय० दक्षिणायां ब्रह्मणे न० पश्चिमायां वायवे० उत्तरायां ईशानाय० आग्नेयां वारुण्यै० नैर्ऋत्यां गायत्र्यै० वायव्यां भारत्यै न० ईशान्यां गिरिजायै० अग्रे गरुडाय न० वामे स्रुण्याय न० दयाब्धे त्राहि० षष्ठावरणं० ६ पूर्वादि क्रमेण इंद्राय० अग्नये० यमाय न० नैर्ऋतये० वरुणाय० वायवे न० सो

पू०

५

माय० ईशानाय० दयाब्धेन्नाहि० सप्तमावरणं० ७ आग्नेय्यांशेषाय० नैर्ऋत्यां विष्णवे० वायव्यां विधयेन० ईशान्यां प्रजापतये० दयाब्धेन्नाहि० इत्यष्टमावरणं० ८ आग्नेय्यांगणपतये० नैर्ऋत्यां सप्तमावृष्यो० वायव्यां दुर्गायै० ईशान्यां क्षेत्राधिपतये० दयाब्धेन्नाहिसं० नवमावरणं० ९ मध्ये ब्रह्मणेन० भास्कराय० शेषाय० सर्वव्यापिने० ईश्वराय० विश्वरूपाय० महाकामाय० सृष्टिकर्त्रेण० रुष्णाय० हरये० शिवाय० स्थितिकारकाय० अंतकाय० दयाब्धेन्नाहिसं० इति दशमावरणं० १० शौरये० वैकुण्ठाय० महाबलाय० पुरुषोत्तमाय० अजाय० पद्मनाभाय० मंगलाय० तृषीकेशाय० वरदाय० माधवाय० मधुसूदनाय० अच्युताय० अनंताय० गोविंदाय० विजयाय० अपराजिताय० रुष्णाय० दयाब्धेन्नाहि० इति एकादशावरणं० ११ अनंताय० कपिलाय० शेषाय० संकर्षणाय० हलायुधाय० तारणाय० सीरपाणये० बलभद्राय० दयाब्धेन्नाहिसं० इति द्वादशावरणं० ॥ १२॥
 क्षीराब्धिशायिने० अच्युताय० भूम्याधाराय० लोकनाथाय० फणामणिविभूषणाय० सहस्रभूर्धने० सहस्रार्चिषेण० दयाब्धेन्नाहिसं० इति त्रयोदशावरणं० १३ केशवादित्तुर्विंशतिनामभिः दयाब्धेन्नाहिसं० इति चतुर्दशावरणं० १४ अथ पत्रपूजा रुष्णायन० पलाशपत्रं० विष्णवे० औदुंबरप० हरयेन० अश्वत्थपत्रं० शं

अनं०
६

भवेन० मृगिराजप० ब्रह्मणेनमः जटाधरप० भास्कराय० अशोकप० शेषायन० कपित्थपत्रं० सर्वव्यापिने० व
टप० ईश्वराय० आम्नप० विश्वरूपि० कदलीप० महाकायाय० अपामार्गप० सृष्टिकर्त्रे० करवीरप० स्थितिक
र्त्रेन० पुन्नागप० अंतकाय० नागवल्लीप० १४ अथपुष्पपूजा अनंताय० पद्मपुष्पं० विष्णवेन० जातीपु
ष्पं० अव्ययाय० कल्हारपुष्पं० सहस्रजितेन० केतकीपु० अनंतरूपिणेन० वकुलपुष्पं० इष्टाय० शतपुष्पं०
विशिष्टाय० पुन्नागपु० शिष्टेष्टाय० करवीरपु० शिखंडिने० धत्तूरपुष्पं० नहुषाय० कुंदपुष्पं० विश्वबाहवे० म
ल्लिकापु० महीधराय० मालतीपु० अच्युताय० कर्णिकापुष्पं० १४ अष्टोत्तरशतनामभिः पूजयेत्
अनंताय० अच्युताय० अद्भुतकर्मणे० अभितविक्रमाय० अपराजिताय० अखंडाय० अग्निनेत्राय० अग्नि
र्वपुषेन० अदृश्याय० अत्रिपुत्राय० १० अनुकूलाय० अनाशिने० अनघाय० अप्सुनीलाय० अहरहाय० अ
ष्टमूर्तये० अनिरुद्धाय० अनिर्विष्टाय० अचंचलाय० अब्दादिकाय० २० अचलरूपाय० अखिलधराय०
अव्यक्ताय० अनुरूपाय० अभयंकराय० अक्षताय० अवपुषेन० अयोनिजाय० अरविंदाक्षाय० अशनव
र्जिताय० अयोक्षजाय० ३१॥ आदिपुत्राय० अंबिकापतिपूर्वजाय० अपस्मारनाशिने० अव्ययायन०

पू०

६

अनादिने० अग्रमेया० य० अघशत्रवे० अमरारिघ्राय० अनीश्वराय० अजायन० ५१ अघोराय० आनादिनिधना०
 अमरप्रभवे० अग्राह्याय० अकूराय० अनुत्तमाय० अरूपाय० अन्देन० अमोघाधिपत० अजाय० ५२ अस्मा
 य० अमृताय० अघोरवीर्याय० अव्यंगाय० अविघ्नाय० अतीन्द्रियाय० अमिततेजसेन० अमितये० अष्टमूर्तये०
 अनिलाय० अवशाय० अणोरणीयसे० अशोकाय० अरविंदाक्षाय० अधिष्ठाय० अमिततनया० अरण्यवा-
 सिने० अप्रमत्ताय० अनंतरूपाय० अनलाय० अनिमिषाय० अस्त्ररूपाय० अग्रगण्याय० अप्रमिताय० अंत
 काय० अचिंत्यायन० अपांनिधये० अतिसुंदराय० अमरप्रिया० अष्टसिद्धिप्रदा० ८१ अरविंदप्रियाय० अ
 रविंदोद्भाय० अनयाय० अर्थाय० अक्षोभ्याय० अर्चिष्मतेन० अनेकमूर्तये० अनंतब्रह्मांडपत० अनंतशाय०
 अमराधिप० अनाधाराय० अनंतनाम्ने० अनंतश्रिये० अक्षराय० अमायाय० आश्रमस्थाय० आश्रमातीता
 य० अन्नादाय० आत्मयोनये० अवनीपतये० अवनीधरा० अनादिने० आदित्यायन० अमृताय० अपवर्ग
 प्रदायन० अनंताय० १०८ इत्यष्टोत्तरशतनामपूजा दशांगंगुणुलोद्भूतचंदनागरुसंयुतम् ॥ सर्वेषा-
 मुत्तमंधूपंगरहाणसरूपूजित ॥ यत्पुरुषं व्यदधुरिति धूपं ॥ आज्यं च वर्ति संयुक्तं वह्निना योजितं मया ॥ दी

अनं०

७

पंग्रहाणदेवेशत्रैलोक्यतिमिरापह॥ ब्राह्मणोऽस्येतिदीपं॥ अनन्चतुर्विधंस्वादुपयोदधिघृतंतथा॥ नाना
 व्यंजनशोभाद्यन्नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम्॥ चंद्रमामनसइतिनैवेद्यं॥ नैवेद्यमध्येपानीयम्॥ उत्तरापोशना-
 र्थेतिदक्षितोयंस्त्वसितम्॥ गृहाणस्मुरवोऽभूत्वा अनन्तायनमोनमः॥ उत्तरापोशनं॥ सुखप्रक्षालन-
 म्॥ हस्तप्रक्षालनं॥ करोद्धर्तनकंदेवमयादत्तंहिभक्तितः॥ चारुचंद्रप्रभंदिव्यंग्रहाणजगदीश्वर॥ करो-
 द्दर्तनं॥ इदंफलंमयादेवस्थापितंपुरतस्तव॥ तेनमेसफलावाप्तिर्भवेज्जन्मनिजन्मनि॥ नारीकेलफलं
 पूणीफलंमहद्व्यं नागवल्यादलैर्युतम्॥ कर्पूरेणसमायुक्तंतांबूलंप्रतिगृह्यताम्॥ तांबूलसं॥ हिरण्य-
 गर्भेतिदक्षिणां॥ यानिकानिचपापानिजन्मांतरकृतानिच॥ तानितानिविनश्यंतिप्रदक्षिणपदेपदे॥
 नाभ्याआसीतिप्रदक्षिणां॥ नमस्तेभगवान्भूयो नमस्तेधरणीधर॥ नमस्तेसर्वनागेंद्रनमस्तेमधुसू-
 दन॥ सप्तास्येतिनमस्कारं॥ नमस्तेदेवदेवेशनमस्तेगरुडध्वज॥ नमस्तेकमलाकांत अनन्तायनमोन-
 मः॥ यज्ञेनयज्ञमितिमंत्रपुष्पं॥ ॥ अथदोरकप्रार्थना॥ ॥ अनन्तायनमस्तुभ्यंसहस्रशिरसेनमः
 नमोस्तुपद्मनाभाय त्रागानांपतयेनमः॥ अनंतःकामदः श्रीमान्ननंतोमेप्रयच्छतु॥ अनंतोदोररूपेण-

पू०

७

पुत्रपौत्रान्प्रवर्धतु ॥ ॥ इतिदोरकं ॥ ॥ अथदोरकबंधनमंत्रः ॥ ॥ अनंतसंसारमहासमुद्रमग्नं
 समभ्युद्धरवास्तुदेव ॥ अनंरूपेविनियोजयस्वत्वनंतसूत्रायनमोनमस्ते ॥ ॥ इतिबध्ना ॥ ॥ अथ
 जीर्णदोरकविसर्जनमंत्रः ॥ ॥ नमः सर्वहितानंतजगदानंदकारक ॥ जीर्णदोरममुंदेवविसृज्ये-
 हंत्वदाज्ञया ॥ ॥ इतिविसर्जयेत् ॥ ॥ अथवायनमंत्रः ॥ ॥ गृहाणेदं द्विजश्रेष्ठवायनंदक्षिणा
 युतम् ॥ तत्प्रसादाद्देवमुच्यतेकर्मबंधनात् ॥ प्रतिगृणहद्विजश्रेष्ठ अनंतफलदायक ॥ पक्वान्नफल
 संयुक्तंदक्षिणायुतसंयुतम् ॥ ॥ जीर्णदोरकदानमंत्रः ॥ ॥ अनंतः प्रतिगृणहाति अनंतो वैददाति च
 ॥ अनंतस्तारकोभाभ्यां अनंताय नमोनमः ॥ ॥ इतिदद्यात् ॥ ॥ ततः यथाशक्तिब्राह्मणान्भोजये-
 त् ॥ अनेन कृतपूजनेन श्रीमदनंतः प्रीयताम् ॥ ॥ इतिपूजाविधिः ॥ ॥ ७५ ॥ ॥ अथकथा ॥ ॥
 सूतउवाच ॥ ॥ पुरातुजान्द्वीतीरेधर्मो धर्मपराक्रमः ॥ जरासंधवधार्थाय राजसूयसुपाक्रमात् ॥
 १ ॥ कृष्णो न सह धर्मो सौभीमार्जुन समन्वितः ॥ यज्ञशालां प्रकुर्वीत महेंद्रालयसन्निभाम् ॥ २ ॥ यज्ञा
 र्थान्भूपतीन्सर्वान्समानीय प्रयत्नतः ॥ गांधारीतनयोराराजा एकदानृपनंदनः ॥ ३ ॥ दुर्योधन इति

अनं.

८

रव्यातो समागत्य मरवालयम् ॥ दृष्ट्वा दुर्योधनेनात्र प्रांगणं जलसन्निभम् ॥ ४ ॥ उर्ध्वं कृत्वा तु वस्त्राणित-
 त्र गच्छन् शनैः शनैः ॥ स्मितवक्त्राश्च ताः सर्वे द्रौपद्यादिव रांगनाः ॥ ५ ॥ दुर्योधनस्ततो गच्छन् जलमध्ये
 पपात ह ॥ पुनः सर्वे नृपाश्चैव क्रषयश्च तपोधनाः ॥ ६ ॥ उपहासं च चक्रुस्तद्रौपद्यादिसुलोचनाः ॥ म-
 हाराजो धिराजो सौमहान् क्रोधपरायणः ॥ ७ ॥ विनिर्गत्य स्वकं राष्ट्रं मातुलेनावृत्तो नृपः ॥ तस्मिन्काले तु
 शकुनिः प्रोवाच मधुरं वचः ॥ ८ ॥ मुंचराजन्महारोषं पुरतः कार्यगौरवात् ॥ गंतुमुक्तिश्च राजेंद्रसन्नात्
 स्वसदनं प्रति ॥ ९ ॥ तथेत्युक्ता महाराजः समागत्य मरवाल्यात् ॥ निरगच्छन् नृपाः सर्वे त्यक्त्वा यज्ञं स्वरा-
 ष्ट्रकम् ॥ १० ॥ दुर्योधनराजभिश्च समागत्य गजाद्वयम् ॥ आनीय पांडुपुत्रांस्तान् धर्मभीमार्जुनान् चरान् ॥
 ११ ॥ द्यूतारं भमकुरुत स्वरं ज्यं प्राप्नुयात्ततः ॥ द्यूतेनैव जिताः सर्वे पांडवा वीतकल्मषाः ॥ १२ ॥ ततो रण्यं त-
 रेगत्वा कर्त्तंते वनचारिणः ॥ ततो वृत्तांतमापन्नो भ्रातृभिः सह पांडवः ॥ १३ ॥ ॥ सूत उवाच ॥ ॥ अरण्ये
 वर्तमानास्ते पांडवा दुःस्वकर्षिताः ॥ कृष्णं दृष्ट्वा महात्मानं प्रणिपत्य यथाक्रमम् ॥ १४ ॥ ॥ युधिष्ठिर उवा-
 च ॥ ॥ अहं दुःस्वीह संजातो भ्रातृभिः परिवारितः ॥ कथं मुक्तिर्विदास्याकं मनं तादुःस्वसागरात् ॥ १५ ॥ कं

कं.

८

देवंपूजयिष्यामिराज्यंप्राप्स्यामिउत्तमम्॥अथवाकिंव्रतंकृत्वात्वत्पसादाद्भवेद्वितम्॥१६॥ ॥श्रीकृष्णउवा
 च॥ ॥अनंतव्रतमस्त्येकंतिथावस्थामनुत्तमम्॥सर्वपापहरनृणांस्त्रीणांचैवयुधिष्ठिर॥१७॥ शक्रूप
 सेचतुर्दश्यामासिभाद्रपदेभवेत्॥तस्थानुष्ठानमात्रेणसर्वपापंव्यपोहति॥१८॥ ॥युधिष्ठिरउवाच॥
 कृष्णकोयमनंतेतिप्रोच्यतेयस्त्वयाविभो॥किंशेषनागआहोस्तिअनंतस्तत्सकस्मृतः॥१९॥परमात्माथ-
 वानंतउत्ताहोब्रह्मणीयते॥कएषोनंतसंज्ञोवैतथ्यमेब्रूहिकेशव॥२०॥ ॥कृष्णउवाच॥ ॥अनंतइ-
 त्यहंपार्थममरूपंनिबोधत॥आदित्यादिग्रहात्मासौयःकालइतिपठ्यते॥२१॥कलाकाशमुहूर्तादिदिवारा
 त्रिशरीरवान्॥पक्षमासर्तुषर्षाणियुगकालव्यवस्थया॥२२॥योयंकालोमयारब्धानोसोनंतोइतिकीर्त्यते॥
 सोहंकृष्णोवतोर्णोत्रभूभारोत्तारणायच॥२३॥दानवानांवधार्थायवस्तुदेवकुलोद्भवम्॥मांविद्विमततंपार्थ
 साधूनांपालनायच॥२४॥अनादिमध्यनिधनंकृष्णांविष्णुंहरिंशिवम्॥वैकुण्ठभास्करंसोमंसर्वव्यापिनमी
 श्वरम्॥२५॥विश्वरूपमहाबाहोयोगिध्येयमनुत्तमम्॥विश्वरूपमनंतंचयस्मिन्निद्राश्चतुर्दश॥२६॥वस
 वोद्वादशादित्यारुद्राएकादशस्मृताः॥सप्तर्षयःसमुद्राश्चपर्वताःसरितोद्गमाः॥२७॥नक्षत्राणिदिशोभू-

अनं०
९

मिः पातालं भूर्भुवः पदिकम् ॥ माकुरु क्षेत्रसंदेहं सोहं पार्थन संशयः ॥ २८ ॥ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ अनंतव्रतमाहा-
त्यं विधिं वद विदांवर ॥ किं पुण्यं किं फलं चास्य अनुष्ठानवतां नृणाम् ॥ २९ ॥ केन चादौ पुराचीर्णं मर्त्ये केन प्रका-
शितम् ॥ एवं सविस्तरं सर्वं ब्रूथ्य नंतव्रतं मम ॥ ३० ॥ ॥ कृष्ण उवाच ॥ आसीत् पुरा कृतयुगे स्रमंतुर्नाम वैद्विजः ॥
वसिष्ठगोत्रसंभूतां स्मरूपां च भृगोः सुताम् ॥ ३१ ॥ दीक्षानाम्नीचोपये मे वेदोक्तविधिना नृप ॥ तस्याः कालेन सं-
जाता दुहितानंतलक्षणा ॥ ३२ ॥ शीलानाम्नीसुशीलासावर्धते पितृवैश्वमनि ॥ माता च तस्याः कालेन ज्वरदाहेन-
पीडिता ॥ ३३ ॥ विनष्टा सा नदी तोये ययौ स्वर्गं पतिव्रता ॥ स्रमंतुः स्मृततो न्यां वैधर्म्यं पुंसः सुतां पुनः ॥ ३४ ॥ उपये मे वि-
धानेन दुःशीलां नामनामतः ॥ दुःशीलां कर्कशीं चंडां नित्यं कलहकारिणीम् ॥ ३५ ॥ सापिशीलापितुर्गैहैर्गृहार्चन-
पराबभौ ॥ कुड्यस्तं भबहिर्द्वारदेहली तोरणदिषु ॥ ३६ ॥ वर्णकैश्चित्रमकरोन्नीलपीतसितासितैः ॥ स्वस्ति कैः
शंखपद्मैश्च अर्चयंती पुनः पुनः ॥ ३७ ॥ ततः काले बहुगते कौमारवशवर्तिनी ॥ एवं सा कर्द्वते शीलापितृवैश्वमनि
मंगला ॥ ३८ ॥ तां दृष्ट्वा चिंतयामास वराननुगणान्भुवि ॥ कस्मै देयामया कन्याविचार्येति स्रदुःखितः ॥ ३९ ॥ ए-
तस्मिन्नेव काले तु सुनिर्वेदविदांवरः ॥ कन्यार्थी चागतः श्रीमान्कौण्डिण्यो सुनिसत्तमः ॥ ४० ॥ उवाच रूपसंपन्नां-

क०

९

त्वदीयांतनयावृणे॥ पिताददौ द्विजेंद्राय कौंडिण्याय शभेदिने॥ ४१॥ गृह्योक्तविधिना पार्थविवाहमकरोत्तदा॥ मंगल
 चारनिर्घोषंतत्र कुर्वंतियोषितः॥ ४२॥ ब्राह्मणाः स्वस्तिवचनं जयघोषं च बंदिनः॥ निवर्त्योद्वाहिकं सर्वं प्रोक्तवान्क
 र्कशां द्विजः॥ ४३॥ ॥ स्मृतं तु ॥ ॥ किंचिद्वाद्यादिकंदेयं जामातुः परितोषकम्॥ तच्छ्रुत्वा कर्कशाकुद्धा प्रोत्सा
 र्य गृहमंडनम्॥ ४४॥ पेटके स्तस्थिरं बध्वास्व गृहं गम्यतामिति॥ उवाच वित्तं नैवास्ति गृहे पश्य यदि स्थितम्॥
 ४५॥ तच्छ्रुत्वा विमनाः पार्थसंयतात्मा सुनिस्तदा॥ भोज्यावाशिष्टचूर्णेन पाथेयं च चकार सा॥ ४६॥ कौंडिण्या
 पिविवात्येतां पथि गच्छन् शनैः शनैः॥ शीलां स्मृतो रादाय न बोदां गोरथे न हि॥ ४७॥ ददर्श यमुनां पुण्यांतामुत्ती
 र्य तदेरथम्॥ संस्थाप्या वश्यं कर्तुं गतः शिष्यान् नियुज्य वै॥ ४८॥ मध्याह्ने भोज्यवेलायां समुत्तीर्य सरित्तटे॥ द
 दर्श शीलासार्वभौमं हं रक्तवाससाम्॥ ४९॥ चतुर्दश्यामर्चयंतं भक्त्या देवं जनार्दनम्॥ उपगम्य शनैः शीला
 पप्रच्छ स्त्रीकदंबकम्॥ ५०॥ आर्याः किमेतन्मे ब्रूत किन्नाम ब्रूत मीदृशम्॥ तर्तुचुर्योषितस्तां तु शीलां शीलविभूष
 णाम्॥ ५१॥ अनंतव्रतमेतद्विब्रतेन तं स्तूपूज्यते॥ सा ब्रवीदहमप्येतकरिष्ये व्रतमुत्तमम्॥ ५२॥ विधानं कीदृशं
 त्वत्र किंदानं कीत्रपूज्यते॥ ५३॥ ॥ स्त्रिय ऊचुः॥ ॥ शीले सदन्नप्रस्थस्य पुन्नाम्ना संस्कृतस्य च॥ अर्धविप्रा-

अनं०

१०

यदातव्यमर्धमात्मनिभोजनम् ॥ ५४ ॥ शक्त्याचदक्षिणांदद्यादित्तशाक्यविवर्जितः ॥ कर्तव्यं यत्सरित्तिरेकथांशु
 त्वाहरेरिमां ॥ ५५ ॥ शेषंकुशमयंकृत्वावंशपात्रेनिधाय च ॥ स्नात्वा नंतं समभ्यर्च्य मंडले गंधदीपकैः ॥ ५६ ॥ पु-
 षौ धूपैश्च नैवेद्यैर्नीनापकान्नसंयुतैः ॥ तस्याग्रतो हृदं सूत्रं कुंकुमाक्तं सुदोरकम् ॥ ५७ ॥ चतुर्दशग्रंथियुतं वामे क-
 रतलेन्यसेत् ॥ अनंतं संसारमहासमुद्रमग्नं समभ्युद्धर वासुदेव ॥ अनंतरूपे विजयोजय स्वत्थनंतं सूत्राय नमो न-
 मस्ते ॥ ५८ ॥ अनंतं च करे बध्वा भोक्तव्यं स्वस्थमानसैः ॥ ध्यात्वा नारायणं देवमनंतं विश्वरूपिणम् ॥ ५९ ॥ भुक्त्वा
 चांतं ब्रजे देहमभद्रे प्रोक्तं ब्रतंतव ॥ ६० ॥ ॥ कृष्ण उवाच ॥ ॥ एवमाकर्ण्य राजेन्द्र प्रहृष्टेनांतरात्मना ॥ सापि
 चक्रे ब्रतं शीलाकरे बध्वा सुदोरकम् ॥ ६१ ॥ चतुर्दशग्रंथियुतं वामे बाहौ यथोदितम् ॥ पार्थेयमर्धं विप्राय दत्त्वा भुक्त्वा
 स्वयंततः ॥ ६२ ॥ पुनर्जगाम संहृष्टागोरथेन स्वकं गृहम् ॥ मर्वा सहैवशनकैः प्रत्ययस्तत्सणादधत् ॥ ६३ ॥ तेना-
 नंतं ब्रतेनास्य बभौ गोधनसंकुलम् ॥ गरहाश्रमं श्रिया जुष्टं धनधान्यसमन्वितम् ॥ ६४ ॥ आकुलं व्याकुलं रम्यं स-
 र्वदा तिथिपूजनैः ॥ सापि माणिक्यकांचीभिर्भुक्त्वा हारैर्विभूषिता ॥ ६५ ॥ देवांगवस्त्रसंछन्ना सा वित्री प्रतिमा भ-
 वत् ॥ विचचार गृहे भर्तुः समीपे सुस्वरूपिणी ॥ ६६ ॥ कदाचिदुपविश्या दृष्टो बद्धः सुदोरकः ॥ शीलाया हस्त

क०

१०

मूलेतुभर्वातस्यद्विजन्मना ॥६०॥ किमिदंदोरकंशीलेममवश्यायकल्पितम् ॥ धृतंरुदोरकंत्वेतत्किमर्थंब्रूहितत्वतः ॥
 ६८॥ यस्यप्रसादात्सकलाधनधान्यादिसंपदः ॥ लभ्यंतेमानवैश्चापि सोनंतोयंमयाधृतः ॥६९॥ शीलायास्तद्वचःश्रु-
 त्वाभर्वातेनद्विजन्मना ॥ श्रीमदांधेनकौरव्यसाक्षेपंचोदितस्तदा ॥७०॥ कोनंतइतिमूदेनजल्पनापापकारिणा ॥ क्षि-
 सौज्वालाकुलेवन्हौहाहाकृत्वाप्रधावती ॥७१॥ शीलागृहीत्वातत्सूत्रंक्षीरमध्येसमाक्षिपत् ॥ तेनकर्मविपाकेन-
 साश्रीस्तस्यक्षयंगता ॥७२॥ गोधनंतस्करैर्नीतिंग्रहंदग्धंधनंगतम् ॥ यद्यथैवागतंगेहेतत्तथैवपुनर्गतम् ॥७३॥
 स्वजनैःकलहो नित्यंबंधुभिस्ताडनंतथा ॥ अनंताक्षेपदोषेणदारिद्र्यंपतितंग्रहे ॥७४॥ नकश्चिद्दृढतेलोकेतेनसा-
 र्धंयुधिष्ठिर ॥ शरीरेणातिसंतप्तोमनसाप्यतिदुःखिनः ॥ निर्वेदंपरमंप्राप्तःकौण्डिण्यःप्राहतांप्रियम् ॥७५॥ ॥कौं-
 ण्डिण्यउ०॥ ॥ शीलेममेदमुत्पन्नंसहसाशोककारणम् ॥ येनातिदुःखितोस्माकंजातःसर्वधनक्षयः ॥७६॥ स्वज-
 नैःकलहो गेहनकश्चिन्मां प्रभाषते ॥ शरीरेनित्यसंतापःखेदश्चेतसिदारुणः ॥ जानासिदुर्नयःकोत्रकिंकृत्वासकृतं-
 भवेत् ॥७७॥ ॥ शीलोवाच ॥ ॥ प्रत्युवाचायतंशीलासशीलाशीलमंडना ॥ प्रायेनंतकृताक्षेपपापसंभवजंफ-
 लं ॥७८॥ भविष्यतिमहाभागतदर्थंयलमाचर ॥ एवमुक्तःसविप्रर्विर्जगाममनसाहरिम् ॥७९॥ निर्वेदंनिर्जगा-

अनं
११

माथकौंडिन्यः प्रागतो वनम् ॥ तपसे कृतसंकल्पो वायुभक्षो द्विजोत्तमः ॥ ८० ॥ मनसा ध्यायमानं तं कद्रुस्थामि च तं वि
भुं ॥ यस्य प्रसादात्संजातमाक्षेपान्निधनं गतम् ॥ ८१ ॥ धनादिकं ममातीव स्वरवदुःखं प्रदायकम् ॥ एवं संचिंतयन्
सोऽथ बभ्राम विपिने वने ॥ ८२ ॥ तत्रापश्यन् महाचूतं पुष्पितं फलितं द्रुमम् ॥ वर्जितं पक्षिसंघातैः कीटकोटी समावृत
म् ॥ ८३ ॥ तमपृच्छ द्विजोत्तमः क्वचिद्दृष्टो महादुःखम् ॥ ब्रूहि सौम्य ममातीव दुःखं चेत्तसि वर्तते ॥ सोऽब्रवीद्ब्रह्मनामं तो क्वचि
द्दृष्टो मया द्विज ॥ ८४ ॥ एवं निराकृतस्तेन संजगामाथ दुःस्वितः ॥ कद्रुस्थामीति गच्छन्सगां ददर्श सवत्सकां ॥ ८५ ॥ व-
नमध्ये प्रधावन्ती मितश्चेत्तश्च पांडव ॥ सोऽब्रवीद्देवकं ब्रूहि यद्यनंतस्त्वयैक्षितः ॥ ८६ ॥ ॥ गौतम्युवाच ॥ ॥ गौरुवा-
चाथ कौंडिन्यं नानंते वेद्यं हिं द्विज ॥ ततो ब्रजन्दर्शाग्रं वृषभं शादले स्थितम् ॥ दृष्ट्वा प्रच्छगो स्वामिन् नानंतो वीक्षित
स्त्वया ॥ ८७ ॥ वृषभस्तमुवाचे दं नानंतो वीक्षितो मया ॥ ततो ब्रजन्दर्शाग्रैरम्यं पुष्करिणीं द्रयम् ॥ ८८ ॥ अन्योन्यजल
कल्लोलैर्वीचीयन्त संगमम् ॥ छन्नैकमलकल्हारैः कुसुमोत्पलमंडितम् ॥ ८९ ॥ सैवितं भ्रमरैर्हैर्हैश्चक्रकारंडैर्ब-
कैः ॥ तेऽपृच्छ द्विजोत्तमोऽयुवाभ्यां नोऽपलक्षितः ॥ ९० ॥ ऊचतुस्ते पुष्करिण्योनानंतो वीक्षितो द्विज ॥ ततो ब्रजन्दर्शा-
ग्रैर्गर्भकुंजरं तथा ॥ ९१ ॥ तावदृच्छ द्विजोत्तमोऽभवद्भानोऽपलक्षितः ॥ एवं सपृच्छन् दृष्ट्वा शस्त्रैर्वनिषसाद ह ॥ ९२ ॥ कौं

क०

११

डिन्योविह्वलीभूतो निराशो जीवितो नृप ॥ दीर्घसुखांचनिः श्वस्य पपात मुविभारत ॥ ९३ ॥ प्राप्य संज्ञामनंतेति जल्प-
 लुत्थाय स द्विजः ॥ नूनं त्यक्ष्याम्यहं प्राणानिति संकल्प्य चेतसि ॥ ९४ ॥ उत्थायो दुध्यवृक्षोस्मिंस्तावद्वरत सत्तम ॥ कृ-
 पयानंतदेवोपि प्रत्यक्षं समजायत ॥ ९५ ॥ बृद्धबाह्मणरूपेण इत एहीत्युवाच तम् ॥ प्रगृह्य दक्षिणे पाणौ गुहायां-
 प्रविवेश तम् ॥ ९६ ॥ सांपुरीं दर्शयामास दिव्यनारीनरैर्युताम् ॥ यस्यां निविष्टमात्मानं दिव्यसिंहासने शभे ॥ ९७ ॥
 पार्श्वस्थं शंखचक्राब्जगदागरुडशोभितम् ॥ दर्शयामास विप्राय विश्वरूपमनंतकम् ॥ ९८ ॥ विभूतिभैरैश्चान-
 नंतैरनंतममितौजसम् ॥ कौस्तुभेन विराजंतं वनमालाविभूषितम् ॥ ९९ ॥ तं दृष्ट्वा तादृशं रूपमनंतमपरा-
 जितम् ॥ बंधमानो जगदौचैर्जयशब्दपुरःसरम् ॥ १०० ॥ पापोहं पापकर्महं पापात्मा पापसंभवः ॥ ब्राहिमां पुंडरी-
 काक्षसर्वपापहरो भव ॥ १०१ ॥ तच्छ्रुत्वा नंतदेवेशः प्राह स स्निग्धया गिरा ॥ मा भैस्त्वं ब्रूहि विप्रेंद्रयत्ते मनसि वर्त-
 ते ॥ १०२ ॥ ॥ कौंठिण्य उवाच ॥ मया भूत्य विलिप्तेन त्रोटितो नंतदोरकः ॥ तेन पाकविपाकेन भूतिर्मे प्रलयंगता ॥ १०३ ॥
 स्वजनैः कलहो गेहेन कश्चिन्मां प्रभाषते ॥ निर्वेदाद्भूते रण्येतव दर्शनकांक्षया ॥ १०४ ॥ कृपया देव देवेश त्वयात्मा
 संप्रदर्शितः ॥ तस्य पापस्य मेषांतिं कारुण्याद्वक्तुमर्हसि ॥ १०५ ॥ ॥ श्रीकृष्ण उवाच ॥ तच्छ्रुत्वा नंतदेवेश उवाच-

अनं०

१२

द्विजसत्तमम् ॥ भक्त्यासंतोषितो देवः किं दद्याद्युधिष्ठिर ॥ ७ ॥ ॥ अनंत उवाच ॥ स्वर्गहे गच्छ कौण्डिण्यमविलंबं
 कुरु द्विज ॥ चरानंतव्रतं भक्त्या नववर्षाणि पंच च ॥ ८ ॥ सर्वपापविशुद्धात्मा प्राप्य सैसिद्धिमुत्तमाम् ॥ पुत्रपौत्रान् रस
 मुत्पाद्य भुक्त्वा भोगान्यसिद्धितान् ॥ ९ ॥ अते मत्स्मरणं प्राप्य मामुपेक्ष्य संशयम् ॥ अन्यंच ते वरं ददामि सर्वलो-
 कोपकारकम् ॥ १० ॥ इदमारब्धवानकवरं शीलानंतव्रतादिकम् ॥ करिष्यति नरो यस्तु कुर्वन् व्रतमिदं शतम् ॥ ११ ॥ सो
 चिरात्प्रापनिर्मुक्तः प्राप्नोति परमांगतिम् ॥ गच्छ विप्र गर्हं शीघ्रं यथा येनागतो त्वसि ॥ १२ ॥ ॥ कौण्डिण्य उवाच ॥ स्वा
 मिन्युच्छामिते ब्रूहि किंचित् कौतूहलं मया ॥ अरण्ये भ्रमता दृष्टं तद्दृष्ट्वा जगद्गुरो ॥ १३ ॥ यश्चूतवृक्षकस्तत्र कार्गौः
 को वृषभस्तथा ॥ कमलोत्पलकल्हारैः शोभितं सुमनोहरम् ॥ १४ ॥ मया दृष्टं महारण्ये किंतु पुष्करिणीद्वयम् ॥ कौ
 रवः कुंजरः कैसौ कैसौ वृद्धौ द्विजोत्तमः ॥ १५ ॥ ॥ अनंत उवाच ॥ सचूतवृक्षो विप्रो सौ विद्यावेदविशारदः ॥ वि-
 द्यानदत्ता शिष्येभ्यस्तेन सौतरुतांगतः ॥ १६ ॥ यागौर्वसुंधरादृष्टा पूर्वसाबीजहारिणी ॥ वृषो धर्मस्त्वया दृष्टः शाद-
 लंसत्यमास्थितः ॥ १७ ॥ धर्माधर्मव्यवस्थानंतश्च पुष्करिणीद्वयम् ॥ ब्राह्मण्यो केचिदध्यास्तां भगिन्यो ते परस्य
 रम् ॥ १८ ॥ धर्माधर्मादियत्किंचिन्न विवेदयतो मिथः ॥ विप्राय वेदविदुषो न दत्तं दुर्बलाय वै ॥ १९ ॥ भिक्षादत्तान-

क०

१२

अनं०
१३

चार्षिभ्यः स्तेनपापनकर्मणा ॥ वीचीकलोलमालाभिर्गच्छतस्ते परस्परम् ॥ २० ॥ खरः क्रोधस्तथा दृष्टः कुंजरो मद
उच्यते ॥ ब्राह्मणो सावनंतो हंशुहासंसारगद्गरम् ॥ २१ ॥ इत्कत्का देवदेवशस्त्रैवांतरधीयत ॥ स्वप्नप्रायंततो-
दृष्ट्वा ततः स्वर्गहमागतः ॥ २२ ॥ कृत्वानंतव्रतं सम्यक् नववर्षाणि पंचच ॥ ऋक्ता सर्वमनंतेन यथोक्तं पंडुनं
दन ॥ २३ ॥ अंतैच स्मरणं प्राप्य गतो नंतपुरे द्विजः ॥ तथा त्वमसि राजर्षे कथां शृण्वन् व्रतं कुरु ॥ २४ ॥ प्राप्स्यसे
चिंतितं सर्वमनंतं स्थवचो यथा ॥ तद्वच्चतुर्दशैव वर्षं फलं प्राप्तं द्विजन्मना ॥ २५ ॥ वर्षैर्केन तदा प्रीतिं कृत्वोपाख्या-
नकव्रतम् ॥ एतन्नैकथितं भूपव्रतानां सुत्तमव्रतम् ॥ २६ ॥ यच्छ्रुत्वा सर्वपापेभ्यो मुच्यते नात्र मशयः ॥ येषि शृ-
ण्वंतिसततं पठ्यमानं पठंतिये ॥ २७ ॥ तेषि पापविनिर्मुक्ताः प्राप्स्यन्ति च हरेः पदम् ॥ संसारगद्गरशुहासक-
खं विहर्तुं वांछन्ति ये कुरुकुलोद्भवशतद्वयसत्त्वाः ॥ संपूज्य च त्रिभुवनेशमनंतदेवं बध्नांति दक्षिणकरे वरदोरकं
ते ॥ २८ ॥ ॥ इति अनंतकृतकथा समाप्ता ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ शशभंभवतु ॥ ॥

क०

१३

सुंबईत बापुहरशेट देवळेकर याणी आपले छापरवान्यांत छापिले. शके १७८० काल युक्तनामसंवत् ठिकाणा इनुमा.

